

BETLÉMY NA OLOMOUCKU

Ukradené jesličky vrátil do kostela zázrak

Obyvatelům Hnojic před šestnácti lety vzal zloděj z kostela betlém. Týden před Štědrým dnem jej policisté našli při dálniční kontrole

PETRA OPLETALOVÁ

Hnojice – Už šestnáctý rok mohli v Hnojicích slavit Vánoce bez svého betlému. Tehdy jim ho totiž měsíc před svátky ukradl zloděj. To, že se pak asi týden před Štědrým dnem našel, stále považují místní obyvatelé za zázrak.

„Policie říkala, že tyhle věci se už většinou nenajdou. Věřili jsme a doufali, že nám Pán Bůh pomůže, pravidelně jsme se za to i modlili.“

Lucie Švancerová z Hnojic

„V listopadu v roce 1994 nám vykradli kostel. Bylo mi osm let a pamatuji si útržky. Když jsme přišli na mši svatou, všude byly rozházené věci a chyběl nám i betlém. Policie říkala, že tyhle věci se už většinou nenajdou,“ vzpomíná Lucie Švancerová, čtyřiačtyřicetiletá obyvatelka Hnojic, která s vánočním zdobením kostela pomáhá. „Věřili jsme a doufali, že nám Pán Bůh pomůže, pravidelně jsme se za to i modlili,“ pokračuje.

Modlitby a prosby nevyšly naplano, betlém se jim vrátil. „Asi týden před Vánoceci nám zavolali, že se figurky našly. Byla to prý hrozná náhoda. Při běžné dálniční kontrole policisté objevili v kufru zastaveného auta i naše jesličky, doslova na poslední chvíli. Zlodějí s nimi a jinými

PŘES STO LET. Hnojický betlém je více než sto let starý. Postavičky ze sádry dostaly v osmdesátých letech nový nátěr. Foto: Deník/Petra Opletalová

kradenými věcmi mířili za hranice naší země. Betlém následně policisté převezli na stanici do Vyškova a odtud po identifikaci zpět do Hnojic. Považujeme to za malý zázrak,“ vysvětluje a hned do-

dává: „Už šestnáct let tady nemusel být. Vždycky když ho stavíme, tak si na to vzpomene. Je moc příjemné, že se nám vrátil, je hezký a dětem se líbí. Hodně lidí se na něj chodí dívat.“

Odhaduje, že betlém je starý přes sto let. „Ať jsem se snažila sebevíc, přesnou historii jsem nezjistila. I nejstarší pamětnice, která začala chodit do kostela v Hnojicích v roce 1923, vzpomíná, že už

tu byl. Postavičky jsou sádrové a původní, jen dvě ovečky jsou dřevěné. V osmdesátých letech dostaly nové barvy,“ říká dívka.

I přesto, že z dálky vypadají pastýři i ovečky zachovalé,

při bližším pohledu je zub času znát. „Do doby než nám figurky ukradli, byly v docela pěkném stavu. Jenže zloději s nimi nezacházeli opatrně a proto dnes vypadají tak, jak vypadají. Spousta postav měla ulomené různé části těla a vše se spravovalo vlastními silami. Na odbornou renovaci zatím nebyly peníze,“ vysvětluje.

V Hnojicích, obci o přibližně pěti stech osmdesáti obyvatelích, mají betlém nazdobený už od soboty. Je obklopený řezanými vánočními stromky, které zdobí i prostor v presbytáři. Jesličky budou dětem i jejich rodičům přístupné až do 2. února, tedy do Hromnic.

„Vždy se snažíme mít betlém nachystaný před čtvrtou adventní nedělí. Člověk nikdy neví, kdy bude další volno a sobota je ideální. Muži instalují stromky, ženy se starají o výzdobu a úklid,“ popisuje Lucie rozdělení úkolů.

Původně stála scénérie znázorňující narození Ježíška u oltáře Panny Marie, teď je v jedné z bočních lodí kostela naproti vstupním dveřím. „Nynější otec Stanislav nás upozornil, že pokud bychom chtěli mít betlém až do Hromnic, neměl by být takhle vepředu. Tak jsme ho přesunuli. Byla to pro nás změna. Zjistili jsme však, že po otevření dveří na nás přímo koukne a tak je to taky hezké,“ vysvětluje a dodává, že po Třech králich, kdy církev končí vánoční doba, se už nerozsvěčují svíčky na stromcích.

Pokladničku střeží paprsek

Olomouc – Postavičky přicházející přivítat nově narozeného Spasitele rozestavěli včera i v olomouckém kostele svatého Michala. „Betlém bude kompletní až na Štědrý den, kdy do něj po mši v 15 hodin umístíme Ježíška,“ řekl Antonín Basler, svatomichalský farář.

V minulém roce se na některých figurkách museli dělat drobné opravy a část sošek dostala novou barvu. Pro letošek se však obešel bez jakéhokoliv servisu. Dříve se terčem vandalů několikrát stala pokladnička umístěná u andělíčka, který jako poděkování za peněžitý dar kýve hlavou. „Letos je pevně připevněná k podlaze a míří na ni

Betlém u sv. Michala Foto: Deník/Jiří Kopáč

paprsek bezpečnostního systému,“ doplnil farář. Betlém mohou návštěvníci kostela svatého Michala vidět do 2. února. (wj)

Betlém vystřídala na desítky let Svatá rodina

Šternberk – Také ve Šternberku v kostele Zvěstování Panny Marie mají už betlém vystavený. Letos kvůli opravám interiéru bude stát v boční kapli Šternberků vedle presbytáře.

Od německých obyvatel

Zpráv o jeho původu však moc není. „Podle některých českých pamětníků tu vždycky byl, takže je to pravděpodobně řezbářská práce nebo dar farnímu kostelu ještě od někoho z původních německých obyvatel Šternberka. Mezi roky 1981 až 2006 se tento původní betlém s menšími fi-

U PANNY MARIE. Figurky ze šternberského kostela Zvěstování Panny Marie pocházejí asi ještě od německých obyvatel. Foto: farnost Šternberk

gurkami nestavěl, ale využívaly se velké figury Svaté rodiny, tedy Ježíšek, Panna Maria a svatý Josef. Ty farnost převzala při rušení kaple sv. Vincence z Pauly ve Vincetinu,“ uvedl Marián Marghold ze šternberské farnosti.

Původní jesličky neznámého autora ani data výroby se opět staví od roku 2007. „První dva roky byl umístěn před prvním bočním oltářem jižní stěny chrámové lodí. Loni a letos jsme ho rozestavili v boční kapli Šternberků vedle presbytáře, a to kvůli opravám v interiéru chrámové lodí,“ doplnil s tím, že betlém bude k vidění až do lednových Tří králů. (paš)

Na rozmístění figurek není šablona

Červenka – Kostel svatého Alfonse v Července na Olomoucku ukrývá betlém starý asi čtyřicet let. Tehdejší kněz jej skládal postupně, každý rok něco přidal. Se stavením jesliček mu tehdy pomáhal patnáctiletý ministrant Pavel Chrudina. V sobotu jej, už coby čtyřicátník, spolu s dalšími dvěma kamarády dával na své místo znovu. Ostatně, za těch pětadvaceti let nevynechal ani jediné Vánoce.

Deset hodin práce

„Betlém stavíme tři, letos jsme začali v devět ráno a asi v sedm večer jsme skončili. Šlo to rychleji, nedělali jsme žádné úpravy. Loni jsme jej připravovali déle, trochu jsme ho snižovali, aby i menší děti viděly víc na domeček,“ říká Chrudina. Kolik postav má asi čtyři metry vysoká a zhruba tři metry široká vánoční scénérie, však nikdy nepočítal. „Zajímavé však je, že je složená z několika bet-

lémů. Malé figurky se postavily úplně nahoru do města, větší se rozmístily po pastvinách a největší postavičky jsou vepředu, úplně u chaloupky,“ popisuje.

Podotýká, že betlém nikdy nepostaví stejně. „Myslím si, že je dokonalý a není na něm už co měnit. Domky rozmístíme stylem, že první a druhý

podává a třetí staví. Město rozmístíme pokaždé jinak a ovečky i figurky také. Není na to přesná šablona,“ říká Chrudina a vysvětluje, že důležitou a nedílnou součástí je i mech. Na podzim pro něj chodí do lesa a říká, že ideální je ten dvouletý. Dostane se totiž do kůry stromu a jde tak lépe odlopnout.

NIKDY NEVYNECHAL. Betlém v kostele v Července staví už pětadvacet let stejný člověk, Pavel Chrudina. Foto: Deník/Petra Opletalová

Jesličky složil spolu se svými dvěma kolegy uplynulou sobotu. Bez něčí pomoci je však stavěl asi jen jednou. „Nikdy jsem nevynechal. Když jsem byl na vojně, tak jsem měl štěstí, že jsem zrovna dostal dovolenku. To už si všichni mysleli, že betlém nebude. Ale tehdy se cvičila spartakiáda, tak jsme dostali čtrnáct dní před Vánoceci volno a stihl jsem jej postavit,“ vzpomíná.

Nová generace

„Je škoda, aby nebyl v kostele k vidění, je opravdu pěkný. Kdyžby někdo z nás vypadl, zvládl by ho rozestavit i jeden, ale trvalo by mu to delší dobu. Už teď beru s sebou syna, vybaluje figurky nebo nosí kameny,“ doplňuje Chrudina.

V Července bude kostel svatého Alfonse otevřen k prohlídce betlému 25. prosince od 14 do 18 hodin a jesličky budou zdobit jeho prostory do 2. února. (paš)

Na Štěpána čeká děti v kostele program

Litovel – Zhruba sto dvacet let starý betlém je už teď k vidění v kostele svatého Marka v Litovli na Olomoucku. Je dílem jednoho autora a čítá asi čtrnáct dřevěných figur.

„Je možné si jej prohlédnout 25. prosince od ranní mše svaté až do večerních ses-

ti hodin. Na Štěpána chystáme od 16 hodin pro děti program. Dozvědí se něco o betlému, také o vánočních zvycích a budou si moci nějaké vyzkoušet,“ uvedl litovelský kněz Josef Rosenberg. Jesličky jsou k vidění v boční kapli do 2. února. (paš)

VÁNOČNÍ ZVYKY. Litovelské děti se mohou 26. prosince v kostele dozvědět zajímavosti o betlému i vánočních zvycích. Foto: Deník/P. Opletalová